

Válka je konstantou dosud známých dějin Západu. Konstantní ale není její podoba ani podoba jejích aktérů. Abychom porozuměli místu války v západní tradici (a potažmo i v našich životech), je třeba mimo jiné snažit se porozumět proměnám těchto aktérů. Tedy vedle těch, kdo ve válkách bojují, a těch, proti kterým je vedena (a dále také těch, kteří jsou jejími pasivními objekty - civilistů), také proměnám těch, kteří války vedou, rozhodují o válkách, vyhláší je a ukončují. Předkládaná práce si vybrala právě tyto poslední aktéry válek.

Na úvod začneme dvěma ne snad definicemi, ale pracovními vymezeními. Válkou rozumíme stav násilného a více či méně organizovaného a většinou rovněž ozbrojeného potýkání mezi dvěma společenskými celky vyvolaný vzájemně se vylučující (ať už skutečně či domněle) mocenskou či symbolickou aspirací. Tím, kdo vede válku, rozumíme osobu nebo kolektivní entitu, která má moc (nikoli nutně pravomoc) rozhodnout či případně rozhodovat o válčení toho kterého společenského celku. Může či nemusí splývat s tím, kdo válčí (rytířstvo), nebo dokonce s celým společenským celkem (třída, hnutí), za nějž rozhoduje.

Klíčovou otázkou práce je, jak se proměňoval tento rozhodnutí činící subjekt války, jaké měl v jednotlivých svých podobách charakteristiky, zda jsou v něčem shodné a v čem se naopak proměňují. Práce vychází z politicko-filozofického a (v menší míře) historického materiálu - její poslání však není v pravém slova smyslu ani filozofické, ani historické.

Nechce nastínit nějakou ideovou linku, táhnoucí se v různých proměnách vědomími jednotlivých aktérů války, ani faktograficky věrně popsat jejich dějinné peripetie. Smyslem práce je pojmout je po weberovsku jako ideální typy, identifikovat je sice z jejich historických kořenů a ideových východisek, ale zároveň v jejich obecnosti, tak jak se otiskli do západních dějin, západní tradice a západního myšlení, tak jak nás dodnes mohou ovlivňovat.